

Nyhetsbrev från Nationella sekretariatet för genusforskning
med perspektiv på genus och forskningspolitik

Fördubbling av medel till genusforskning i forskningsproppen

Genusforskningen bör tillföras 12 miljoner kronor genom Vetenskapsrådet. Det skriver regeringen och samarbetspartierna i forskningspropositionen som utbildningsminister Leif Pagrotsky la fram 22 mars. Sedan tidigare får Vetenskapsrådet 10 miljoner kronor som ska gå till genusforskning.

Denna fördubbling av öronmärkningen är dock inte tillräcklig, anser regeringen. De forskningsfinansierande myndigheterna uppmanas att aktivt integrera genusperspektiv i sitt forsknings- och utvecklingsstöd.

Nationella sekretariatet för genusforskningens budget stärks dessutom med en miljon.

I detta nummer av Genusperspektiv utökar vi antalet sidor för att kunna beskriva forskningspropositionens konsekvenser för genusforskningen och ge plats för kommentarer från forskare och politiker.

– Om man ser till att regeringen vill att genusforskningen ska påverka hela vetenskapsområdet så är 22 miljoner kronor inte särskilt mycket, även om en fördubbling självklart är positiv, säger Lisbeth Larsson, professor och ledamot i Vetenskapsrådets styrelse.

Läs de andra kommentarerna och bidra gärna själv till debatten om genusforskningens villkor.

SIDORNA 2-4 och 11

Europaparlamentet vill ha genusperspektiv i forskningen

Genusforskning har en given plats i EU:s ramprogram anser centerpartisten Lena Ek, som är glad över att Europaparlamentet betonar genusperspektiv i sina riktlinjer till kommissionen.

SIDAN 5

Mer genus i FP7

Genus borde vara både en genomgående dimension och ett eget ämne i EU:s sjunde ramprogram, FP7. Det sa professor Nina Lykke vid ett seminarium i Bryssel.

SIDAN 8

Pengar som vapen

Budgetstyrning väckte stor entusiasm när några av Europas främsta diskrimineringsforskare samlades i Lund.

SIDAN 10

Politisk sprängkraft i mansforskning

– Om män börjar ta efter de nya ideal om balans mellan arbete och familj som mansforskningen och jämställdhetspolitiken lyfter fram är det en stor utmaning för vårt ekonomiska system som bygger på mäns övertidskultur.

Det säger Knut Oftung, koordinator för mansforskningen vid Nordiska institutet för kvinno- och könsforskning, NIKK. Satsningen är ett resultat av Nordiska ministerrådets handlingsplan för män och jämställdhet.

– Det har varit en återkommande slogan att om ska vi komma någonstans med jämställdheten måste männen med, säger Knut Oftung.

SIDAN 6

– Det finns en spännande nordisk dynamik i mansforskningen, säger Knut Oftung vid NIKK.

Så kom då till sist forskningspropositionen! Det som så länge känt annalkande – som en väntan på Godot – låg plötsligen på bordet.

Propositionen kan från genusforskningens synpunkt läsas på minst två sätt. Som en riktad satsning på genusforskning och som en frånvarande satsning på forskning som bär upp genusforskningen.

I det första fallet ser ju allt riktigt bra ut. Det öronmärkta anslaget till genusforskningen mer än fördubblas under perioden. Totalt går 22 miljoner kronor direkt till genusforskningen. Detta ska emellertid inte enligt propositionen betraktas som ett tak. Genusforskningen ingår också i den vanliga konkurrensen med annan forskning.

Därutöver får också Nationella sekretariatet för genusforskning en välkommen extramiljon för att koordinera regeringens satsningar på genusforskning.

I forskningspolitisk bredare mening ser det dock mycket mörkare ut för genusforskningen. Tyngdpunkten i regeringens satsningar ligger väldigt långt från de ämnesområden där genusforskningen är stark. Det finns en mäktig slagsida åt traditionella mansområden inom teknik och naturvetenskap. *Forskning för ett bättre liv* tycks även framledes vara männens angelägenhet.

Detta nummer av *Genusperspektiv* är fyllt av spännande kommentarer till forskningsproppen.

Anne-Marie Morhed
Föreståndare för Nationella sekretariatet för genusforskning

Fördubbling av medel till genusforskning

Av Bosse Parbring

Regeringen och samarbetspartierna vill mer än fördubbla Vetenskapsrådets forskningsmedel till genusforskning. Från 2008 ska sammanlagt minst 22 miljoner kronor delas ut.

I forskningspropositionen *Forskning för ett bättre liv* (2004/05:80) som utbildningsminister Leif Pagrotsky presenterade 22 mars vill regeringen stärka forskningsbudgeten med ytterligare 2,34 miljarder kronor. Särskilda satsningar ska göras på så kallade starka forskningsmiljöer och på områdena medicin, teknik och hållbar utveckling. Anslagshöjningarna ska ske gradvis fram till 2008. Samarbetspartierna vänsterpartiet och miljöpartiet står också bakom propositionen.

Inte tillräckligt med öronmärkning

I avsnittet om genusforskning skriver regeringen att Vetenskapsrådet bör under 2007 till 2008 tillföras 12 miljoner kronor för genusforskning. Sedan tidigare får Vetenskapsrådet 10 miljoner kronor som ska gå till genusforskning. Regeringen vill öka anslagen med 7,5 miljoner kronor 2007 och ytterligare 4,5 miljoner kronor 2008.

Denna fördubbling av öronmärkningen är dock inte tillräcklig, anser regeringen. Vetenskapsrådets ämnesråd och utbildningsvetenskapliga kommitté måste strategiskt avsätta mer forskningsmedel för forskning med genusperspektiv inom respektive område.

Integrera genusperspektiv

De forskningsfinansierade myndigheterna Vetenskapsrådet, Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS), Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggnad (FORMAS) och Verket för innovationssystem (VINNOVA) uppmanas att aktivt integrera genusperspektiv i sitt forsknings- och utvecklingsstöd.

Regeringen förutsätter att dessa myndigheter uppmärksammar genusforskningen inom ramen för ordinarie

anslag. Myndigheterna måste ha särskilda strukturer för integreringen av genusforskning och vara organiserade så att resultatet av rådets insatser kan följas och analyseras.

Inga permanentade kringresurser

De sex särskilda genusprofessorerna inom olika vetenskapsområden som inrättades efter medel från regeringen 1997 får inga permanentade kringresurser som innehavarna av professorerna krävt. Professorerna är permanenta. Men de tjänster för forskarassistenter och doktorander, som ingick i regeringens satsning, är tidsbegränsade.

I propositionen utgår regeringen från att finansieringen kring professorerna sköts vid respektive lärosäte.

I den förra forskningspropositionen gav regeringen medel till den nationella

genusforskarskolan, med Umeå universitet som värduniversitet och med Högskolan i Kalmar och Gävle samt Mitthögskolan som partnerhögskolor. Regeringen ser positivt på forskarskolan och förutsätter att den utvecklas vidare. Alla 16 forskarskolor ska utvärderas efter 2007, därför sätter regeringen inga nya mål för genusforskarskolan.

Sekretariatet får mer pengar

Nationella sekretariatet för genusforskning får en förstärkning av anslagen med 500 000 kronor 2007 och ytterligare 500 000 kronor 2008 för arbetet med att koordinera regeringens satsningar på genusforskning och genusperspektivets integrering i all forskning.

Foto: Anette Andersson

Mer pengar till genusforskning utlovas i Leif Pagrotsky's första forskningsproposition.

”Ett erkännande av genusforskningen”

– Propositionen är ett erkännande av genusforskningen som vetenskapsfält. Det säger Lisbeth Larsson, genusprofessor i litteraturvetenskap vid Göteborgs universitet och ledamot i Vetenskapsrådets styrelse.

– Regeringen ser att genusforskningen har utvecklats väl, vilken betydelse genusforskningen har och dess innovativa funktion för andra vetenskapsområden.

Lisbeth Larsson är glad över fördubblingen av de öronmärkta medlen till Vetenskapsrådet, men bekymrar sig över hur det ska organiseras.

– Det är så mycket pengar att det behöver organiseras på ett särskilt sätt, men ändå så lite att man behöver fundera på hur det ska göra mest nytta.

– Om man ser till att regeringen vill att genusforskningen ska påverka hela vetenskapsområdet så är 22 miljoner kronor inte särskilt mycket, även om en fördubbling självklart är positiv.

Kan utveckla stark genusforskning

Lisbeth Larsson sitter i Vetenskapsrådets genuskommitté. Hon säger att det där funnits slitningar mellan att satsa på den genusforskning som är stark och av god kvalitet och den genusforskning som inte är så utvecklad. Hon menar att det är tydligt i propositionen att det inte längre handlar om att implementera genusforskning inom genusvaga forskningsfält.

– Propositionen tar ifrån oss den förpliktelsen. Nu har vi kommit till den positionen att vi inte längre behöver göra oss nyttiga, utan det är fritt fram att utveckla fältet där vi är.

Lisbeth Larsson hör till en av de genusprofessorer som i en skrivelse till utbildningsdepartementet krävt att kringresurserna till professorerna ska permanentas. I propositionen ger regeringen inga nya pengar till det, utan lägger ansvaret på lärosätena.

Lärosätenas ansvar bör utvärderas

– Regeringen förväntar sig att de universitet som fick pengarna som ingick i satsningen på genusprofessorer ska värna om de professorer de fått.

Det är egentligen bättre, tycker

Lisbeth Larsson. En permanentning av kringresurserna från regeringens sida hade riskerat att genusprofessorerna blivit en egen avdelning och inte integrerats som var tanken.

– Men jag önskar att man utvärderar satsningen så att det verkligen blir en press på lärosätena att ta ansvar för finansieringen.

Några särskilda medel till de olika centrumbildningar för genusvetenskap som finns vid universitet och högskolor

finns inte i propositionen. Även på den punkten tycker Lisbeth Larsson att det är viktigt att betona lärosätenas ansvar. Centrumbildningarna växte fram till en början med till stor del ideella krafter. Staten gick under en tid in och stödde den framväxten.

– Om universitetet tog emot detta bidrag från staten måste man förvalta centrumbildningarna nu. Annars skulle man inte tagit emot pengarna.

”Skarpare skrivningar”

– Jag gläder mig över att propositionen på flera ställen starkt betonar att de forskningsfinansierande myndigheterna ska integrera genusperspektiv i sitt stöd. Det säger Lena Trojer, professor i IT och genusforskning vid Blekinge tekniska högskola.

– Jag tycker att det är skarpare skrivningar än tidigare och att genusforskningens betydelse tas mer på allvar.

Lena Trojer anser att utbildningsminister Thomas Östros visade ointresse för genusforskning, men att Leif

Pagrotsky nu börjar ta genusforskningen på lika stort allvar som Carl Tham.

– Det känns som att pendeln börjar svänga tillbaka lite.

Lena Trojer är glad över att regeringen erkänner att satsningen på de sex särskilda genusprofessorerna varit framgångsrik, men hon hade gärna sett att regeringen skjutit till medel för att säkra professorernas kringresurser.

– Nu lägger man över det på lärosätena, då gäller det att ha en tumme på dem så att det blir förverkligat.

Vänstern ville ha mer

– Vi hade velat ha mer till genusforskningen, men är ändå ganska nöjda att vi fick genom en fördubbling av medlen till Vetenskapsrådet. Det säger vänsterpartiets Britt-Marie Danestig, förste vice ordförande i riksdagens utbildningsutskott.

Britt-Marie Danestig betonar att som ett av regeringens samarbetspartier står vänsterpartiet bakom texten om genusforskning i propositionen. Men hon gör ingen hemlighet av att vänsterpartiet ville ha mer öronmärkta pengar till genusforskningen.

– Vi ville ha mer än de 22 miljoner kronorna till Vetenskapsrådet, men framförallt ville vi ha sex miljoner till genusprofessorerna, säger Britt-Marie Danestig. Vi hade gärna sett att pengarna fått vara kvar i ytterligare fyra år. Det hade gett kontinuitet till genusforskningen.

Vänsterpartiet ville också stärka ställningen för Vetenskapsrådets genuskommitté, men det gick inte att hantera i denna proposition, säger Britt-Marie Danestig.

– Vi är oroliga över genuskommitténs ställning och vill återkomma till det när hela den forskningsorganisation som har gällt de senaste åren ska utvärderas inom den närmaste framtiden.

I den utvärderingen vill Britt-Marie Danestig också upprepa den undersökning av jämställdheten inom det medicinska forskningsområdet som Agnes Wold och Christine Wennerås publicerade 1997. Undersökningen visade att kvinnor systematiskt missgynnades i tilldelningen av forskningsmedel. Debatten ledde till att styrelsen för det dåvarande Medicinska forskningsrådet fick avgå.

– Vi vill veta om det har blivit bättre sedan dess.

Tveksam till öronmärkning

– Jag är lite tveksam till öronmärkta pengar som metod, även om jag inte har något emot att propositionen vill ge mer pengar till genusforskning. Det säger Bengt Westerberg som är ordförande för Vetenskapsrådet.

Vetenskapsrådets ambition är att ge mer pengar till genusforskning än de öronmärkta pengarna, säger Bengt Westerberg och menar att Vetenskapsrådet redan gör det.

– Det är svårt för Vetenskapsrådet att hantera öronmärkning av olika medel. Det blir en konstig situation när ett ämnesråd ska prioritera genusforskning i sin ordinarie budget och dessutom har en öronmärkning av genusforskning.

Bengt Westerbergs erfarenhet är att genusforskningsansökningar då ofta skickas mellan olika instanser. En vanlig beredningsgrupp i ett ämnesråd kan hänvisa en genusforskningsansökning till den öronmärkta potten istället för att själv ta ställning till ansökan.

– Vi har försökt att gå i motsatt riktning för att genusforskning ska få utrymme i de ordinarie anslagen.

I propositionen står det att de forskningsfinansierande myndigheterna ska ha en sådan organisation att det går att utvärdera om de stöder genusforskning.

– Vi har en sådan organisation, säger Bengt Westerberg. Varje ämnesråd har ansvar för att knyta kompetens till sig. De kan dessutom vända sig till Vetenskapsrådets genuskommitté för bedömningar.

Bengt Westerberg tycker att det är viktigt att ha en vid definition av genusforskning i bedömningar av forskningsanslag. En diskussion om definitionen av genusforskning har framförallt funnits inom det medicinska området.

– Det är farligt att fastna i snäva definitioner även om det naturligtvis finns gränser för vad som är genusforskning.

Centern ser ingen anledning att gå emot proppen

– Vi har en positiv inställning till genusforskning och ser ingen anledning till att gå emot propositionens skrivningar om genusforskning. Det säger Håkan Larsson, som sitter i riksdagens utbildningsutskott och är centerpartiets talesman i forskningsfrågor.

Vid intervjutillfället har Håkan Larsson inte hunnit diskutera frågan med sina kollegor, därför lämnar han öppet för om centerpartiet vill satsa ännu mer pengar på genusforskning. Öronmärkning av medel är han inte helt emot.

– Vi har en diskussion i den borgerliga alliansgruppen där vi vill att man fritt ska kunna konkurrera om medel, men jag har inte uppfattat det som att man inte också ska kunna hänvisa till olika områden. Men det är en diskussion som vi behöver föra vidare.

– Att det behövs resurser till genusforskning är dock helt klart, säger Håkan Larsson. Genusperspektiv ska genomsyra all högre utbildning.

Inga satsningar på könsforskning i Norge

Bara några dagar innan den svenska regeringen la fram sin forskningsproposition, presenterade den norska regeringen sin motsvarighet i ”forskningsmeldingen” *Vilje til forskning*.

Enligt föreningen för kvinno- och könsforskare i Norge, FOKK, finns det inga satsningar alls på könsforskning i regeringens forskningspolitik. Kön och jämställdhet nämns ytterst sparsamt, endast vid tillfällen då det inte går att undvika det.

– All satsning är förbehållet naturvetenskap, matematik och teknik – något som är viktigt, men vad blir det av humaniora, samhällsvetenskap och kön, undrar FOKK i ett öppet brev och menar att behovet av dessa vetenskapsom-

råden är enormt i ett samhälle som blir allt mer komplicerat och sammansatt.

– Regeringen säger att det ska satsas på välfärdsforskning, demokrati och integrering – men inte något om kön här heller!

FOKK har i en skrivelse till norska regeringen önskat två strategier:

- Fortsättning av ett specifikt kvinno- och könsforskningsprogram.

- Mainstreaming, med pengar till kvinno- och könsforskning knutet till annan forskning.

För att diskutera könsforskningens plats i norsk forskning arrangerar FOKK ett möte i stortinget 12 april då politiker bjuds in att lyssna till ett antal ledande könsforskare i Norge.

Debattera forskningspolitiken!

Folkpartiet vill ha en ökad forskningsbudget så att fler forskare kan få fasta tjänster och slippa brottas med ansökningar för kortsiktig finansiering av forskning. En sådan politik skulle i längden gynna genusforskningen mer än höjda öronmärkta anslag.

Det skriver folkpartisten Ulf Nilsson, andre vice ordförande i riksdagens utbildningsutskott, i en debattartikel på sidan 11.

Europaparlamentet betonar genusperspektiv i forskning

Av Bosse Parbring

– Det är ett stort genombrott att vi fått in genusperspektiv i Europaparlamentets riktlinjer för EU:s nästa ramprogram för forskningspolitiken.

Det säger centerpartiets EU-parlamentariker Lena Ek som sitter i utskottet för forskningsfrågor.

I mars tog Europaparlamentet ett antal riktlinjer för det sjunde ramprogrammet i ett betänkande med adress till EU-kommissionen som förväntas presentera sitt förslag till EU:s framtida forskningspolitik i april. Det sjunde ramprogrammet ska gälla mellan 2007 och 2013.

I betänkandet uppmanar Europa-parlamentet EU:s institutioner och medlemsstater att se främjandet av kvinnors tillträde till och karriärmöjligheter inom forskningsområdet som en prioriterad fråga, bland annat genom positiv särbehandling.

Det ligger i linje med den satsning som kommissionen gjort de senaste åren på att öka andelen kvinnor

i forskningsprogram och expertkommittéer. Det har bland annat lett till skapandet av enheten Women and Science inom kommissionens forskningsdirektorat. Men den enheten talar allt mer om behovet av att se genusdimensionen inom forskningen – och inte bara att räkna antalet kvinnor och män.

Måste ha en kritisk massa

Pia Elda Locatelli, italiensk socialdemokrat och Europaparlamentets rapportör för det sjunde ramprogrammet, håller med om det, men säger samtidigt att jämställdhet och genusforskning går hand i hand.

– Om du inte når den kritiska massan av kvinnliga forskare kommer du inte få någon genusforskning eftersom de flesta genusforskare är kvinnor, säger Pia Elda Locatelli. Det är därför viktigt att sträva efter både jämn könsfördelning och genusperspektiv i forskningen.

Lena Ek anser att det är betydelsefullt att genusdimensionen lyfts fram i grundläggande dokument. Det blir på så sätt en av flera markörer som man

kan hänvisa till i andra sammanhang när forskningspolitiken ska omvandlas till praktik.

– Vi lägger in ett 50-tal batonger som vi kan använda senare.

Även om genusforskningen inte nämns uttalat i betänkandet anser Lena Ek att den har en given plats i EUs ramprogram, särskilt i de sociala plattformarna.

– Men det måste finnas ett genusperspektiv även i teknikplattformarna, både av rättviseskäl och av ekonomiska skäl.

Den stora nyheten i det sjunde ram-

Pia Elda Locatelli, italiensk socialdemokrat.

Lena Ek, centerpartiet. Foto: Europaparlamentet

programmet är skapandet av ett europeiskt forskningsråd som ska stödja grundforskning. Forskningsansökningar ska bedömas enbart utifrån vetenskaplig kvalitet – eller ledordet excellens som det talas om allt mer. Forskare ska själva bedöma vad som är god forskning.

Excellens inte neutralt

Men kritik riktas i EU-rapporten *Gender and Excellence in the Making* (Eur 21222) mot att begreppet excellens inte är så vetenskapligt neutralt som många forskare hävdar. Det finns en "genusskevhet" och en konservatism i bedömningsprocessen som drabbar kvinnor och nya forskningsområden, hävdar rapporten.

Pia Elda Locatelli anser att det är viktigt att föra en sådan diskussion:

– Det är mer sannolikt att man uppnår excellens om man inkluderar hela befolkningen. Det handlar om att inte slösa bort intellektuella resurser och att få med olika perspektiv.

Läs mer om EU:s ramprogram på sidorna 8-9.

Kalendarium

Varför gjorde ni inget?

– Om samhällets ansvar och barns rättigheter.

Seminarium med barnperspektiv på mäns våld mot kvinnor.

Stockholm

www.kvinnojour.com 15 april

Vem är pigan? – en fråga om klass, kön och etnicitet. Seminarium av Feministiska rådet i vänsterpartiets riksdagsgrupp.

Stockholm

maria.almstrom@riksdagen.se

22 april

Jämt ut? Konferens om kvinnor i akademien.

Lund

www.lu.se

11-12 maj

Teori möter verklighet. Genusvetenskaplig konferens vid Malmö högskola.

www.tadeo.se/tmv

19-21 maj

Crossroads: Debating Women's Rights, Racism and Religion Oslo

<http://kilden.forskningsradet.no>

30 maj

- 1 juni

E-CAP 2005 Sweden, IT and Gender Research, Feminist Technoscience Studies Västerås

www.idt.mdh.se/ECAP-2005/

2-4 juni

Kön och våld: makt, motstånd och utmaningar inför framtiden. Avslutande konferens för det nordiska forskningsprogrammet.

Göteborg

www.congrex.se/kv2005

10-12 juni

VIII Nordiska kvinnohistorikermötet

Åbo, Finland

<http://qhist2005.utu.fi/>

12-14 aug

Politisk sprängkraft i nordisk mansforskning

Text och foto: Bosse Parbring

– Om män börjar ta efter de nya ideal om balans mellan arbete och familj som mansforskningen och jämställdhetspolitiken lyfter fram är det en stor utmaning för vårt ekonomiska system som bygger på mäns övertidskultur.

Det säger Knut Oftung, koordinator för mansforskningen vid Nordiska institutet för kvinno- och könsforskning, NIKK.

NIKK:s satsning på att koordinera nordisk mansforskning är ett resultat av Nordiska ministerrådets handlingsplan för män och jämställdhet.

– Det har varit en återkommande slogan att om ska vi komma någonstans med jämställdheten måste männen med, säger Knut Oftung.

Nordiska ministerrådet har velat skapa en infrastruktur för dessa frågor och har då sett att mansforskningen har en viktig roll att spela. Mansforskningen har samtidigt ägnat sig åt frågor som varit politiskt användbara, som män och faderskap, möjligheten att kombinera arbetsliv och familjeliv samt män och våld.

Knut Oftung har arbetat i tio år vid Likestillingscentret i Norge (jämställd-

hetscentrum) och suttit i flera utredningar på jämställdhetsområdet. Han har också varit ledande i det norska nätverket för mansforskare. Hans långa engagemang i både jämställdhetsfrågor och mansforskning gör därför att han tydligt ser kopplingen mellan politik och forskning, med de förhoppningar och farhågor som ofta uttrycks. Det finns en kritik mot mansforskningen att den ligger allt för mycket i linje med jämställdhetspolitiken.

Social ingenjörskonst

– Till viss del kan man säga att mansforskningen är en del av den sociala ingenjörskonsten, säger Knut Oftung. Mansforskningen vill bidra till att män tar ut föräldraledighet och inte slår kvinnor. Problemet är inte nödvändigtvis att ha en politisk vision med forskningen, men den bör vara öppen och kritisk i det avseendet att också svåra och paradoxala sidor av ett fenomen kommer fram.

– Forskning och politik och en styrd samhällsutveckling kan få goda resultat.

Trots det politiska intresset för mansforskningen tror inte Knut Oftung att politiker riktigt insett radikaliteten och

den politiska sprängkraften i mansforskningen.

– Den konflikten har nog inte kommit i dagern riktigt. Man har mest hoppats på att män ska vara hemma lite mer och slå lite mindre.

Ekonomiskt system i gungning

Men Knut Oftung menar att om mansforskningen sätter sökarljuset på mer grundläggande konflikter i hur vi har använt män som arbetskraft i Norden sätter det vårt ekonomiska system i gungning.

– Vårt samhälle bygger på mäns övertidsarbete och kvinnors deltidarbete. Om då politikerna öppnar dörren för att män ska ta större ansvar för barn och hem, hur ska vi då organisera arbetslivet och ekonomin? Vad menar egentligen politikerna med att män ska med i jämställdhetsarbetet?

– Detta är ett brännbart ämne för både forskningen och politiken som kräver mycket kunskap. Vi är ännu bara i startgropen.

Stöder nordiska nätverk

Knut Oftung är den tredje mansforskningskoordinatören vid NIKK sedan tjänsten inrättades 1999. Sedan dess

Knut Oftung vill se mer mansforskning om den vanlige vite heterosexuelle nordiske medelklassmannen.

har NIKK arrangerat ett antal större konferenser och mindre workshops för mansforskare, praktiker med olika inriktning och politiker. Eftersom mansforskningen i de enskilda nordiska länderna är gryende har det nordiska samarbetet som senast manifesterades på en mansforskningskonferens i Södertälje i november 2004 varit en styrka, anser Knut Oftung.

Nordisk dynamik i forskningen

– Det har funnits en spännande nordisk dynamik i mansforskningen. Vi har till exempel kunnat följa och utvärdera de olika kvoteringsansatser som gjorts i Sverige, Norge och Island för att få män att ta ut längre föräldraledighet.

NIKK har också bidragit till nätverksbyggnad inom mansforskningen. Män och hälsa är exempel på ett nytt tema som NIKK stöder. Det finns pengar att söka från NIKK för nätverksaktiviteter och forskningsansökningar.

Ett par böcker har publicerats inom ramen för NIKK:s koordination av mansforskningen:

Can men do it? Men and Gender Equality – The Nordic Experience av Øystein Gullvåg Holter (finns även på norska) och *Nye gutter og jenter – en ny*

pedagogikk? av Ole Bredesen.

Koordinatorn ansvarar dessutom för en nordisk e-postlista för mansforskning som alla intresserade kan prenumerera på.

Behov av mansforskningstidskrift

Den stora händelsen för nordisk mansforskning detta år är att ett pilotnummer av en ny nordisk tidskrift för mansforskning ska sjösättas. Två nummer ska produceras under 2005 och om finansieringen är klar kommer det första numret ut i början av nästa år. Knut Oftung menar att det finns ett behov av en egen infrastruktur för mansforskningen och att en tidskrift på skandinaviska språk är efterlängtat av mansforskare.

– Detta är ett resultat av den energi som finns i ett fält som vuxit fram under tio år. Som en del i det samarbetet är det viktigt att kunna publicera sig på skandinaviska språk.

Samtidigt har mansforskningen fått kritik för att den skapar egna strukturer istället för att vara en del av de strukturer som redan finns för den bredare genusforskningen.

– På sikt kan man gott tänka sig att man gör en gemensam nordisk tidskrift

på skandinaviska språk, något som inte finns idag. För mig kan man gärna lägga ner mansforskningstidskriften om fyra-fem år. Men just nu finns det ett behov av den.

Forskning om Medelsvensson

Hittills har mansforskningen i Norden till stor del koncentrerat sig på antingen män som släpar efter eller män som går före när det gäller jämställdhet, menar Knut Oftung. Han skulle därför gärna se mer mansforskning om den vanlige vite heterosexuelle nordiske medelklassmannen.

– Det stora flertalet män hör till den gruppen och där finns därmed den stora potentialen för jämställdheten.

Knut Oftung efterfrågar också mer forskning om sambandet mellan faderskap och våld.

– Vi behöver fördjupa oss i de stora majoriteterna för att kunna säga något om Medelsvensson. Genom att anlägga ett kritiskt perspektiv kan man punktera myter som finns om jämställdhet i Norden. Det handlar inte om att reproducera en naiv harmonimodell.

Mer information om NIKKs koordination av mansforskningen finns på www.nikk.uio.no/mansforskning.

Vetenskapsrådets genuskommitté får ny ordförande

Britta Lundgren är sedan årsskiftet ny ordförande för Vetenskapsrådets kommitté för genusforskning. Britta Lundgren är professor i etnologi vid Umeå universitet och föreståndare för den nationella genusforskarskolan. Hon är dessutom ledamot i styrelsen för Nationella sekretariatet för genusforskning.

Genuskommittén har en proaktiv och policyskapande roll och ska verka för att genusperspektiv får genomslag i forskningen.

Britta Lundgren efterträder Birgit Antonsson som ordförande för genuskommittén.

Förening för genusforskare kan bli verklighet

I Sverige finns ingen nationell förening för genusforskare, något som finns i de övriga nordiska länderna. Men snart kan det bli verklighet även i Sverige.

Ett uppdrag har gått ut om, att starta en förening vars syfte bland annat kan vara att skapa mötesplatser för forskare, att verka för att stärka fältets forskningspolitiska villkor och att delta i offentlig debatt.

Målet är att bilda föreningen vid konferensen *Teori möter verklighet*, 19-21 maj i Malmö.

VINNOVA utlyser medel till genusforskning

Verket för innovationssystem, VINNOVA, utlyser medel inom programmet "Genusperspektiv på innovationssystem och jämställdhet – forsknings- och utvecklingsprojekt för hållbar tillväxt". VINNOVA räknar med att kunna stödja tio projekt med upp till 30 miljoner kronor under tre år.

www.vinnova.se

Genusforum startar vid Mittuniversitetet

Mittuniversitetet bildar ett forum för genusvetenskap för åtminstone tre år. Till det nystartade forat ska en person anställas på heltid för att samordna aktiviteter. I framtiden hoppas initiativtagarna att genusvetenskap ska kunna startas som ett eget grundutbildningsämne.

Mer genus i FP7

Nina Lykke, Hilda Römer Christensen, Maria Carlshamre och Johannes Klumpers deltog i diskussionen om genusforskningens roll i EU:s sjunde ramprogram, FP7.

Genus borde vara både en genomgående dimension och ett eget ämne i EU:s sjunde ramprogram, FP7. Det sa Nina Lykke, professor i genusvetenskap vid Linköpings universitet vid ett seminarium i Bryssel.

Seminarieret *Gender Research Strengthening Scientific Excellence in European Research* arrangerades 25 januari i Bryssel av Nationella sekretariatet för genusforskning, EU/FoU-rådet och Nordiska institutet för kvinno- och könsforskning, NIKK. Seminarieret riktade sig till EU-kommissionen, EU-parlamentariker, forskare och forskningstjänstemän.

Syftet var att lyfta fram genusforskningens betydelse för det sjunde ramprogrammet – EU:s forskningsprogram för 2007 till 2013 som EU-kommissionen presenterar i april.

Det finns både vetenskapliga och samhällsmässiga skäl för EU att satsa på genusforskning. Det menade Nina Lykke, professor vid Tema Genus vid Linköpings universitet, och sedan flera år engagerad i europiska nätverk för genusforskning.

Långsamt erkännande

Genusforskningen har under 30 år förfinat vetenskapliga metodologiska och teoretiska verktyg för att förstå genus, sa Nina Lykke. För att visa på genusforskningens samhälleliga betydelse relaterade Nina Lykke forskningsområdet genus och mångfald till de tre kriterier EU-kommissionen satt upp för att identifiera tematiska områden för det sjunde ramprogrammet.

Det första kriteriet handlar om att forskningen ska bidra till EU:s policymål, det andra att det ska finnas forskning av god kvalitet på europeisk nivå

och det tredje kriteriet handlar om att det ska finnas ett särskilt europeiskt värde i den forskning som EU stöder, som inte kan uppnås på nationell nivå.

Nina Lykke tyckte att det officiella erkännandet av genusforskningen gått allt för långsamt även om arbetet vid kommissionens enhet Women and Science bidragit till en bättre utveckling.

– Jag kan se förbättringar i pågående arbetsprogram. Genus har för första gången blivit ett eget ämne i sjätte ramprogrammets sjunde prioriterade tematiska område (medborgarskap och styrelseformer). Ett av ämnena för ett nyligen lanserat "call for applications" för 2005 är "Gender and citizenship in a multicultural context". Detta kommer utan tvekan ta fram mycket god genus- och mångfaldsforskning. Dessutom är genus nämnt under andra ämnen i prioritet sju.

Inget genombrott i FP7

– Men ändå är det inte tillräckligt bra, sa Nina Lykke. Genusforskning har under lång tid visat att alla politiska och sociokulturella frågor har en genusdimension. Genus borde därför vara en genomgående dimension i alla ämnen inom prioritet sju.

– Jag ställer därför frågan: När ska EU:s forskningsavdelning lägga fram ett arbetsprogram där genus är integrerat både som en genomgående dimension och som ett separat ämne?

Nina Lykke föreslog bland annat att en särskild expertkommitté för rådgivning i genusfrågor inrättas och att den integreras i strukturen för sjunde ramprogrammet.

Johannes Klumpers, tf chef för EU-enheten Women and Science, talade under rubriken "Will there be a breakthrough for gender research in FP7?"

Sekretariatet skriver till EU

Genusforskning berör många områden som är avgörande för politik, ekonomi och teknisk utveckling i Europa. Genusforskningen har utvecklats under 30 år till ett tvärvetenskapligt fält av god vetenskaplig kvalitet med ett utvecklat europeiskt samarbete. Det finns ett behov av genusforskning på europeisk nivå för

att möta den efterfrågan av kunskap om jämställdhetsproblem som finns. Dessa tre argument för Nationella sekretariatet för genusforskning fram i ett inlägg till EU-kommissionen. EU ville innan årsskiftet få in förslag till tematiska prioriteringar i det sjunde ramprogrammet. Läs hela inlägget på www.genus.gu.se/eu.

– Jag är glad att det är ett frågetecken i rubriken, sa Johannes Klumpers. Det kommer nämligen inte att bli något genombrott för genusforskning i sjunde ramprogrammet. Det vore en revolution. Men den positiva utveckling vi sett de senaste åren kommer att fortsätta.

– Jag tror att det blir mer pengar till genusforskning i det sjunde ramprogrammet.

Jämställdhetsinstitut i Strasbourg

I den avslutande paneldebatten påminde Johannes Klumpers om att det ska etableras ett europeiskt jämställdhetsinstitut – kanske under 2006 – som ska samla och analysera data om jämställdhet. På så sätt ska institutet fungera som rådgivare och pådrivare för olika avdelningar och områden inom EU. Det kommer att bli ett viktigt institut att relatera till för genusforskare.

– Det är viktigt att institutet samarbetar med nationella och regionala genuscentra, sa Johannes Klumpers.

Maria Carlshamre, folkpartist och ledamot i Europaparlamentets jämställdhetsutskott, förde fram en radikal idé om var jämställdhetsinstitutet ska placeras.

– De flesta europaparlamentariker vill inte åka till Strasbourg. Vi vill gärna stanna i Bryssel. Frågan är då vad som ska göras med den stora parlamentsbyggnaden i Strasbourg.

– Vi behöver mer än några databaser om jämställdhet. Vi behöver ett hus, en plats, ett centrum där vi kan mötas och ha seminarier.

– Om jag får som jag vill kommer parlamentsbyggnaden en dag bli det europeiska jämställdhetsinstitutet, sa Mara Carlshamre och fick seminariet största applåd.

Maria Carlshamre är ny i Europa-

parlamentet. Hon kom in i parlamentet efter valet 2004. Men hon är stolt över att redan tagit initiativ till en europeisk studie som jämför olika nationella lagstiftningar om prostitution och hur de påverkar förekomsten av trafficking, något som inte gjorts tidigare.

– Det visar på behovet av grundläggande forskning som rör policyfrågor.

– Vi behöver en koordinering av genusforskning på europeisk nivå, sa Maria Carlshamre. Det finns en brist på kunskap i olika länder om vad som pågår i andra länder och som man skulle kunna dra lärdom av.

Koordinering av genusforskning

Hilda Römer Christensen, chef för den danska koordinationen för kvinno- och könsforskning, höll med om att det finns ett stort behov av koordinering av genusforskning. Hon föreslog att Women and Science tar hand om den koordineringen och att den så kallade Helsingforsgruppen som ansvarar för övervakning av jämställdhet i europeisk forskning ska få ett utökat uppdrag.

– Jag tycker att gruppen även borde få ansvara för genusforskning. Dessutom borde det ingå en genusforskare från varje land i gruppen, inte enbart en myndighetsrepresentant.

Det förslaget mottogs positivt av kommissionen.

– Det är ett mycket intressant förslag, sa Johannes Klumpers. Jag kan föreslå en förändring av mandatet för Helsingforsgruppen.

Text och foto: Bosse Parbring

En längre version av denna artikel samt de föredrag som hölls vid seminariet finns att läsa på www.genus.gu.se/eu.

Internationell utblick

Finsk koordination utreds

Social- och hälsovårdsministeriet i Finland har gett Maria Grönroos i uppdrag att utreda informations- och dokumentationsverksamheten på jämställdhetsområdet och en koordination av kvinnoforskningen. Maria Grönroos har tidigare arbetat med informationsverksamhet vid Nordiska institutet för kvinno- och könsforskning, NIKK. Hon har nu till uppgift att lägga fram förslag till uppgifter, organisation och placering för en informations- och dokumentationsverksamhet i Finland.

Utredningen ska vara klar den 17 juni 2005.

Dansk integration av könsforskning undersöks

Den danska koordinationen för könsforskning genomför just nu en undersökning om hur väl könsperspektiv är integrerat i dansk universitetsundervisning. Målet med projektet är att bidra till utveckling och säkrande av ett permanent undervisningsutbud och systematisk integration av könsperspektiv i existerande discipliner. Studien väntas vara klar i april 2005.

EU-stöd till "genussvaga" forskningsområden

EU-kommissionen utlyser projektansökningar som syftar till att integrera genusperspektiv inom nya strategiska forskningsområden. Syftet är att försäkra sig om att dessa områden tar hänsyn till genusperspektiv redan i ett tidigt skede. Det gäller forskning inom bioteknik, nanoteknik, informationsteknik, ny energiteknik och rymd och säkerhet. Stöd kan ges till expertmöten som syftar till att ta fram policyrekommendationer.

Utlysningen ingår i ett större arbetsprogram för området Science and Society inom EU-kommissionens direktorat för forskning. Där finns också ett antal utlysningar inom genus- och jämställdhetsområdet som syftar till att öka andelen kvinnor inom forskningen och öka kunskapen om genusdimensionens betydelse. Utlysningarna blir offentliga den 15 juni 2005.

Pengar som vapen mot diskriminering i forskningen

Av Anne Jalakas

Vilken väg är den bästa för att höja andelen kvinnor på högskolorna? Lagen eller pengarna? När några av Europas främsta diskrimineringsforskare samlades i Lund i december för att diskutera problemet med låg kvinnorepresentation väckte budgetstyrning stor entusiasm.

Sedan EG-domstolen sagt nej till såväl tvingande som frivillig kvotering står Sverige med bakbundna händer och en oanvändbar lagstiftning.

– Regeringen sätter mål för att öka andelen kvinnliga professorer. I Lund handlar det om att nå 20 procent i år. Men det ser jag som svårt att uppnå, säger Ann Numhauser Henning, professor i juridik vid universitet i Lund och ansvarig för den internationella konferensen ”Aiming High – Falling Short” (ungefär ”sikta högt – falla hårt”) som hölls i Lund 2-3 december. Den samlade några av Europas främsta diskrimineringsforskare för att diskutera hinder och möjligheter för högre kvinnorepresentation på universiteten.

Våldsamt debatt om kvotering

På det här området är Sverige långt ifrån bäst i klassen utan ligger i Europamitten med 16 procent kvinnliga professorer. Utan de 30 så kallade Tham-professorerna som tillsattes under 90-talet hade situationen varit ännu sämre.

Samtidigt är det just de som vållat problem. I den särskilda förordning som skrevs för dessa talas det inte om att positiv särbehandling kan tillämpas utan att den skall göra det.

Denna kvotering utlöste en våldsamt debatt och så småningom blev det EG-domstolen som avgjorde saken. Till Sveriges nackdel. Trots att det gått flera år sedan utslaget kom år 2000 har den svenska lagstiftningen inte ändrats.

De tio länderrapporter som presenterades (och så småningom kommer att resultera i en antologi) visade på många olika sätt att tackla problemet. Christoffer McCrudden, brittisk diskrimineringsforskare ser EU:s lagstiftning som en hjälp, inte som ett hinder.

– Vi startar från en annan utgångspunkt. Den svenska lagstiftningen låg

före EU:s men den brittiska ligger efter, säger han.

Ett hinder för ökad jämställdhet är det rankingsystem som innebär att universitetens forskningsresultat avgör vilken finansiering de får.

– Det har lett till att de ser kvinnor i barnafödande åldrar, som kanske gör ett avbrott i sin karriär, som potentiella risker, säger Christoffer McCrudden.

Pengar i kamp för jämställdhet

Den brittiska regeringen har nu valt att tackla problemet på indirekt sätt. Inte genom lagstiftning utan genom pengar.

– Tanken är att god personalpolitik, som även innefattar jämställdhetsmål, på sikt kommer att leda till jämställdhet på alla akademiska nivåer, säger Christoffer McCrudden.

Det blir alltså högskolornas personalavdelningar som kommer att driva den brittiska utvecklingen. 330 miljoner pund har avsatts för ändamålet och två institutioner har redan nekats bidrag på grund av bristfälliga jämställdhetsambitioner.

Nederländerna ligger på europeisk jumboplatz och ett av skälen är det utbredda deltidsarbetandet bland kvinnor, säger Susanne Burri, biträdande professor i juridik vid universitet i Utrecht. Men sedan även Nederländerna tog till penningvapnet har andelen kvinnor på högsta nivå inom universiteten ökat med 52 procent (från 5,8 procent 1998 till 8,8 procent 2002)

– Ett särskilt forskningsprogram, Aspasia, inrättades för kvinnor på de lägsta befattningarna inom universiteten. De som fick ja på sin ansökan fick också löfte om befordran till biträdande professor efter fullgjort forskningsprojekt, säger Susanne Burri.

Dagmar Schiek, jurist och jämställdhetsforskare vid universitetet i Oldenburg, berättar att man i Tyskland har möjlighet till positiv särbehandling om meriterna är ungefär likvärdiga, alltså ett liknande system som Sverige hade redan före Thampaketet. Hon tycker man borde använda det betydligt mer. Men kanske ännu hellre budgeten

genom att inte ge högskolor som inte uppfyller jämställdhetsmålen lika höga anslag.

Lena Svenaeus, tidigare Jämo, nu chefsjurist vid Akademikerförbundet, håller med.

– Det är visserligen sant att universiteten blir mer och mer beroende av extern finansiering. Men det behöver inte hindra statsmakterna från att ställa jämställdhetskrav, säger hon.

I Danmark är det politiskt omöjligt att introducera positiv särbehandling, frågan går inte ens att diskutera.

I Frankrike, med sin traditionellt starka betoning på parité, likhet, är det däremot inga problem att använda kvotering. Argumentet är det demokratiska, att både kvinnor och män ska vara representerade.

– De kommittéer som sköter examinationer ska bestå av minst 30 procent av vardera kön. Det är naturligtvis inte tillräckligt men ett steg i rätt riktning, säger Anne-Marie Dauene-Richard, sociolog från Aix en Provence.

Ekonomisk väg lockar

Men det var ändå den ekonomiska vägen framåt som tycktes locka mer än den legala. Lundaprofessorn Ann Numhauser Henning tror dock inte att möjligheterna är så stora.

– För några år sedan fanns det en vilja att stimulera fram jämställdhet med hjälp av pengar. Men jag är rädd att läget inte är lika gynnsamt längre, inte i Sverige.

Den brittiske diskrimineringsforskaren Christoffer McCrudden pekade på en annan komplikation.

– I just det här fallet, när det handlar om jämställdhet, tycker vi kanske att den ekonomiska moroten är bra. Men hur blir det med den akademiska friheten? Vad gör vi nästa gång regeringen vill uppnå helt andra mål med ekonomiska styrmedel?

– Det här är ett tveeggat svärd. Vi måste vara medvetna om det.

Här finns faktabakgrund till artikeln: www.genus.se/nyheter/2004/eu_sarbehandling.htm

Fasta tjänster bättre för genusforskningen än öronmärkta pengar

En svaghet med regeringens forskningsproposition är att den saknar övergripande strategi samtidigt som regeringen går in och yttrar sig i detalj om olika forskningsområden.

En annan svaghet är att propositionen bygger på en svag forskningsbudget, tagen hösten 2004.

Slutligen finns bara två skarpa beslut att fatta av riksdagen – beslut om nationella forskningsanläggningar och beslut om att avyttra aktiekapitalet i Imego aktiebolag. Resten är redovisning av regeringens bedömningar och de avgörande besluten kommer att fattas först i kommande års budgetbeslut.

Ingen ambitionshöjning

De 2,3 miljarder kronor som regeringen kallar för nya satsningar motsvarar inte hälften av dem summa som Sveriges universitets- och högskoleförbund angav som rimlig, om man skulle kunna tala om en ambitionshöjning.

De senaste årens urholkning av forskningsmedlen, på grund av bristande kompensation för löne- och prisutveckling, kan möjligen stoppas med dessa pengar, men det är verkligen fel att tala om en ambitionshöjning.

I verkligheten innebär regeringens "satsning" på teknik och medicin en stor omfördelning från humaniora, samhällsvetenskap och naturvetenskap.

Osäker satsning

För mig, som tycker att genusforskning borde spela en tung och viktig roll, är det därför svårt att värdera den ökning

med 12 miljoner kronor som föreslås 2007 – 2008. Som alla stora satsningar i propositionen ligger de i slutet av budgetperioden, med den osäkerhet som detta kan medföra.

Dessutom vore genusforskningen, liksom annan forskning, mera betjänt av en forskningspolitik, som ger ökade resurser direkt till universitet och högskolor, fler fasta forskartjänster och bättre villkor för doktoranderna.

Försvagad ställning för humanister och samhällsvetare

Det är svårt att i dag överblicka vad löftet om de öronmärkta 12 miljonerna till Vetenskapsrådet för genusforskning innebär. Naturligtvis är det positivt om genusforskningen stärks inom mera otraditionella områden som teknik och behovsriktad forskning, vilket regeringen skriver i propositionen. Samtidigt måste detta vägas mot den totalt försvagade ställningen för humanister och samhällsvetare, som hittills producerat en hel del positivt uppmärksammat genusforskning.

Vill ha ökad forskningsbudget

När denna artikel skrivs är vi mitt inne i arbetet med att besvara forskningspropositionen med en motion. Det är för tidigt att säga vad våra konkreta förslag kommer att innebära. Men en sak är helt klar. Från folkpartiets sida har vi redan i höstas föreslagit en ökad forskningsbudget, så att bollande med småsummor blir mindre dramatiska och så att fler forskare kan få fasta tjänster och slippa brottas med ansökningar för kortsiktig finansiering av forskning.

Jag är övertygad om att en sådan politik i längden skulle gynna genusforskningen mer än höjda öronmärkta anslag.

Ulf Nilsson (fp)

2:e vice ordf, riksdagens utbildningsutskott

Genus redaktör får Pennskaftpris

Pennskaftspriset år 2005 på 8000 kronor går till journalisten Lena Olson, redaktör för tidskriften Genus. I motiveringen står det att "Lena Olson får 2005 års Pennskaftspris för att hon i sitt arbete som redaktör för tidskriften Genus på ett inspirerande och förtjänstfullt sätt förenar vetenskap och journalistik i en populärvetenskaplig form när den är som bäst."

Pennskaftet är en förening för kvinnliga journalister i Västsverige, som har till syfte att stärka kvinnliga journalister i deras yrkesutövning genom att ordna möten som kan ge både kunskap och inspiration.

Genusperspektiv på teologi

Genusperspektivet har potential att påverka hur de flesta religioner utvecklas och anpassas till sin samtid. Det menar teologen Anne-Louise Eriksson som är författare till den nionde skrften i den serie om genusperspektiv som ges ut av Högskoleverket i samarbete med Nationella sekretariatet för genusforskning.

www.hsv.se

Nordisk journalistkurs i Tallinn om prostitution och trafficking

21-25 november arrangeras en nordisk journalistkurs i Tallinn om prostitution, trafficking och pornografisering. På kursen presenterar några av Nordens främsta genusforskare aktuella forskningsresultat på området. Också nordiska journalister med erfarenhet från undersökande journalistik kring tematiken kommer att föreläsa. Kursen arrangeras av Nordisk Journalist Center i Århus (NJC), Nordiska institutet för kvinno- och könsforskning (NIKK) och Nationella sekretariatet för genusforskning.

www.njc.dk

Debatt

Vill du skriva en debattartikel som berör forskningspropositionen eller andra frågor om genusforskningens villkor?

Skicka i så fall ditt debattinlägg till Bosse Parbring, tel 031-773 56 01, e-post bosse.parbring@genus.gu.se. Vi förbehåller oss rätten att av utrymmesskäl korta ner debattinlägg.

Nationella sekretariatet för genusforskning, en presentation

Aktuell genusforskning presenteras i riksdagen

6 april arrangerade sekretariatet seminariet "Pappaledigheten – nyckeln till jämställdheten?" för riksdagspolitiker.

Få pappor tar i dag – av olika anledningar – ut sin föräldraledighet. Samtidigt ser många pappaledigheten som nyckeln till jämställdhet. En förändrad föräldraförsäkring kan lösa problem som löneskillnader mellan könen och karriärdiskriminering av kvinnor.

Andra anser att öronmärkta dagar i föräldraförsäkringen minskar familjernas valfrihet.

Seminariet presenterade aktuell forskning om föräldraledigheten – ur både ett svenskt och ett europeiskt perspektiv.

16 februari arrangerade sekretariatet ett seminarium i riksdagen om den könsuppdelade arbetsmarknaden. En rapport från seminariet finns på www.genus.gu.se.

Syftet med seminarierna i riksdagen är att presentera aktuella forskningsresultat i viktiga samhällsfrågor.

Mer information kan lämnas av Lena Olson, e-post lena.olson@genus.gu.se.

Foto: Ulla Sundén

Nationella sekretariatet för genusforskning har till uppgift att främja svensk genusforskning i vid bemärkelse och verka för att betydelsen av genusperspektiv uppmärksammas i all forskning. Detta sker bland annat genom utredningsarbete, informationsspridning, konferenser och seminarier.

I sekretariatets uppgifter ingår bland annat att:

- överblicka genusforskningen i Sverige och aktivt främja spridningen av dess resultat,
- analysera behovet av genusforskning inom alla vetenskapsområden, och
- arbeta för ökat medvetande om genusforskningens och genusperspektivens betydelse.

Sekretariatet har hittills arrangerat tre nationella ämnesövergripande kon-

ferenser för genusforskare. Nästa konferens arrangeras i Norrköping 2005 och kommer att handla om begreppet intersektionalitet.

Sekretariatet har gjort utredningar om satsningarna på de så kallade Thamprofessurerna som infördes för att öka andelen kvinnliga professorer inom vissa vetenskaps-

områden samt om satsningen på sex särskilda genusprofessorer inom olika vetenskapsområden.

Tillsammans med Högskoleverket ger sekretariatet ut en skriftserie som behandlar forskning med genusperspektiv inom olika områden.

Tidningen Genus som sekretariatet ger ut innehåller reportage om aktuell genusforskning i Sverige. Den har även gästkrönikörer, debattsida, nationellt kalendarium och notiser om ny litteratur. Genus är kostnadsfritt att prenumerera på.

På sekretariatets webbplats finns bland annat nyheter om genusforskning, länkar till databaser och olika genuscentra och ett nordiskt kalendarium. På webbplatsen kan man också anmäla sig till informationslistan Genuslistan.

Nationella sekretariatet
för genusforskning

Genusperspektiv utges av Nationella sekretariatet för genusforskning, Göteborgs universitet, Box 200, 405 30 Göteborg. Tel 031-773 56 00 Fax 031-773 56 04. E-post sekretariat@genus.gu.se. Webbplats www.genus.gu.se. Genusperspektiv är gratis och kommer ut minst fyra gånger om året. Ansvarig utgivare: Anne-Marie Morhed, föreståndare för sekretariatet, tel 031-773 56 03, e-post anne-marie.morhed@genus.gu.se. Referensgrupp: Per Bill, riksdagsledamot, Anita Gradin, FAS, Anne Hammarström, professor i folkhälsovetenskaplig genusforskning, Lisbeth Larsson, professor i litteraturvetenskap, Nina Lykke, professor i genusvetenskap, Ulf Mellström, docent i socialantropologi, Anne-Marie Morhed, föreståndare för sekretariatet, Helena Mähler, utredare vid Högskoleverket, Knut Oftung, nordisk mansforskningskoordinator vid NIKK, Lena Olson, informatör vid sekretariatet, Lena Trojer, professor i IT och genusforskning och Lieve Van Damme, EU/FoU-rådet. Grafisk form: Daniel Burkhalter, E & B Reklambyrå AB. Tryckeri: Grafikerna Livréna i Kungälv AB. ISSN: 1652-3768. Upplaga: 5000. Artiklar är skrivna av redaktören där annat inte anges. Redaktör: Bosse Parbring, tel 031-773 56 01, e-post bosse.parbring@genus.gu.se.